

Da Bøernes Sidetal ikke er noteret, var Prisangivelsen saa meget nødvendigere. Katalogets Tilblivelsesmaade forklarer nogle af Manglerne, men ikke alle. Tyske Boghandler-Hensyn har været de mest afgørende; derfor er de i Tyskland forbudte socialdemokratiske Bøger for Størstedelen udeladte; men de er ikke alle udeladte, og det er overhovedet vanskeligt at blive klar over, hvilket Synspunkt der har været det bestemmende for Udgifveren ved Spørgsmaalet, om hvilke Bøger burde medtages og hvilke ikke. — Som sagt, Kataloget kan nok ofte vise sig at være brugbart; — men meget store Forventninger bør man ikke sætte til det; de vilde blive skuffede.

Föreningen emot Lifsmedeltullar. Uppsatser och Meddelanden I, II och III. Stockholm 1886—87, P. A. Norstedt & Söner. (127 + 224 S.) (Kr. 0 75 + 1.25.)

I 1886 stiftedes i Sverig en »Förening emot Lifsmedeltullar«. Foreningens Formaal er tilstrækkeligt tydeligt betegnet ved dens Navn. Dens Formand blev Generaltold-direktør A. Gerson Bennich, Viceformand Præsident C. F. Wærn; Kasserer Dr. Ch. Dickson; Sekretær Vice-Härads-höfding C. O. Montan; i Bestyrelsen findes desuden Navne som J. W. Arnberg, E. Beckmann etc. etc., — kort sagt: Sverigs første Navne paa det økonomiske Omraade. Rundt om i Landet har Foreningen faaet Filialer, i Spidsen for hvilke vi ligeledes finder højt ansete Navne. Foreningen arbejder med megen Energi og megen Dygtighed. I de her foreliggende Hæfter findes bl. a. Opsatser om »hvormange og hvilke Kategorier af Sverigs Jordbrugere der kan tænkes at faa nogen Fordel af Told paa Hvede og Rug«, om Korntoldens Ubrugelighed som Differentialtold, Tilbageblik paa Sverigs ældre Toldlovgivning, den svenske Rigsdag og Protektionismen, svenske og tyske Agrarier etc. etc. Fremdeles Meddelelser om Foreningens Udbredelse, Meddelelser fra Udlandet, en Mængde Smaanotitser etc. etc. Forfatterne er W. Waldén, E. Beckmann, H. Hamilton, Joh.

Leffler o. m. fl. Hefterne viser, hvorledes Svenskerne er paa deres Post imod de truende agrariske Attentater, og de leverer Modstanderne af Told paa Livsfornødenheder gode Vaaben, der kan bruges i den Kamp, der ikke vil udeblive.

Berner Beiträge zur Geschichte der Nationalökonomie Nr. 1. Der ältere Mirabeau und die Oekonomische Gesellschaft in Bern. Von Dr. A. Oncken 1886. (77 S.) (Fr. 1.20.) Nr. 2. Die Maximo Laissez faire et laissez passer, ihr Ursprung, ihr Werden. Von Dr. A. Oncken. (131 S.) (Fr. 2.00.) Bern, 1886. Verlag von K. J. Wyss.

Nr. 1 dvæler mere ved det Økonomiske Selskab i Bern, fra Midten af forrige Aarhundrede, end ved Mirabeau. — I Nr. 2 fører Forf., Professor i Nationaløkonomi ved Universitetet i Bern, et noget vidtløftigt Bevis for, at hvad man i de nationalekonomiske Lærebøger finder om Oprindelsen til Sentensen »laissez faire, laissez passer«, er for en Del ubevist, for en anden Del unøjagtigt, for en tredje Del ligefrem galt. Den første Del af Sentensen er et Svar, som en vis Legendre skal have givet Colbert, omtrent ved Aar 1680 (under Formen »laissez-nous faire«!) I Literaturen findes Slagordet »laissez faire« vistnok først hos d'Argenson (1736 og 1751). Suppleret med »laissez passer« findes Sentensen første Gang i 1767 (eller 1768) i et Brev fra Mirabeau d. Æ., i hvilket det fortælles, at Handelsintendant Gournay under en Samtale (i 1758?) med Brevskriveren i Forbigaaende fremsatte den senere saa berømte Sentens. Forf. vil forevrigt ikke anerkende Gournay som egentlig Fysiokrat, og betvivler derfor, at Ordet »laissez faire, laissez passer« i hans Mund betød saameget, som man senere vilde lægge i det. Naar det siges, at det »berømte Motto skriver sig fra Fysiokraten Vincens Gournay, en Fiansebedsmand, der anførte det ligeoverfor Kongen«, — saa er altsaa dertil at bemærke: Gournay var knap nok Fysiokrat, — har derfor ikke villet opstille »laissez faire, laissez passer« som et økonomisk Program, — har kun